

Het Meerjarig Financieel Kader 2028-2034 en Decentrale Slagkracht

Woensdag 18 juni 2025

Hoofdboodschap

- *Europese middelen zijn cruciaal voor het stimuleren van concurrentievermogen, innovatie en veerkracht op regionaal en lokaal niveau.*
- *Succesvolle programma's moeten worden voortgezet én versterkt om Europese en Nederlandse ambities te realiseren. Lokale en regionale overheden voeren momenteel 70% van het EU-beleid uit en hebben het beste zicht op lokale behoeften.*
- *Daarom moeten decentrale overheden in een versterkt partnerschap worden betrokken bij het opzetten, uitvoeren én evalueren van Europese fondsen en beleidsdoelen.*

Voor regio's en gemeenten zijn de volgende negen punten bij een volgend MFK van groot belang:

1. Een toekomstgericht MFK voor een krachtige en veerkrachtige EU

De EU-begroting moet stabiliteit en continuïteit bieden te midden van geopolitieke spanningen, oorlog, klimaatverandering en de noodzaak tot strategische autonomie. Daarbij moeten scherpe keuzes gemaakt worden, zonder het belang van de lokale uitvoering en gebiedsgericht beleid uit het oog te verliezen. Het MFK moet daarom in dienst staan van zowel de nieuwe uitdagingen als de bestaande transities. De triple transitie (groen/blauw, digitaal, sociaal) moet in samenhang worden aangepakt, waarbij decentrale overheden cruciale partners zijn.

2. Regionale en lokale slagkracht vereisen partnerschap in beleid en programmering

Decentrale overheden kennen de uitdagingen in hun gebied als geen ander. Hun betrokkenheid bij de opzet en uitvoering van EU-beleid is essentieel om maatschappelijke impact te realiseren. Europese fondsen zoals EFRO, Interreg, ESF+ en het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) zijn bewezen effectief dankzij deze lokale inbedding. Partnerschap moet de basis blijven en worden versterkt, met behoud van regionale programmering, ruimte voor maatwerk en directe dialoog met de Europese Commissie.

3. Financiële robuustheid en strategische investeringen

Hoewel begrip bestaat voor de wens van het Rijk om de nationale afdrachten beheersbaar te houden, mag dit niet ten koste gaan van de investeringskracht op lokaal en regionaal niveau. Europese middelen hebben een bewezen multipliereffect en versterken het vestigingsklimaat, de strategische autonomie en de werkgelegenheid. Dit geldt in het bijzonder voor investeringen in klimaatadaptatie, waterweerbaarheid en de transitie naar een duurzame economie. We pleiten voor een realistisch MFK met een verdere verkenning voor een verdieping van kapitaalmarktfinanciering, nieuwe eigen middelen en private middelen.

4. Vereenvoudiging, flexibiliteit en betrouwbaarheid

Het EU-budget moet eenvoudiger, maar niet centralistischer. De juiste middelen moeten op de juiste plek terechtkomen, met minder administratieve lasten, snellere besluitvorming en meer vertrouwen in lokale expertise. Herallocatie van al toegewezen budgetten als gevolg van flexibilisering, bijvoorbeeld in tijden van crises, moet zoveel mogelijk voorkomen worden en vereist in alle gevallen nauwe betrokkenheid van decentrale overheden. Tijdelijke middelen, kunnen effectief via bestaande structuren worden ingezet zoals bij REACT-EU.

5. Grensoverschrijdende samenwerking versterken

Territoriale samenwerking is het hart van Europese integratie en heeft veel economische potentie. Specifieke grensprogramma's, grensoverschrijdende samenwerking in stroomgebieden, investeringen in infrastructuur en samenwerking via Interreg zijn essentieel om transities lokaal mogelijk te maken.

6. Thematische fondsen en het 'Competitiveness Fund'

Thematische fondsen zoals Horizon of het toekomstige Europese Competitiveness Fund moeten toegankelijk worden voor decentrale overheden, waarbij ook het MKB voldoende kansen krijgt. Deze middelen spelen een cruciale rol in het versterken van regionale en lokale ecosystemen. Innovatie begint immers op regionaal en lokaal niveau.

7. Landbouw en platteland verdienen een brede ontwikkelagenda

Het platteland speelt een sleutelrol in de klimaat- en biodiversiteitsdoelen van de EU. Naast inkomenssteun (GLB-pijler 1) is versterking van brede plattelandsontwikkeling (pijler 2) noodzakelijk. Er is meer synergie en complementariteit tussen de fondsen nodig, omdat de brede plattelandsontwikkeling die nodig is voor de complexe opgaven, niet alleen vanuit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) kan worden gefinancierd. Regionale hotspots zoals agro-food, tuinbouw en biotechnologie en aandacht voor een robuust watersysteem bij het toedelen van Europese middelen (zoals het GLB) vragen om samenhangend beleid en financiële ruimte om transities aan te jagen.

8. Betere koppeling met het Europees Semester en nationale hervormingsprogramma's vereist een regionale dimensie

De regionale dimensie moet beter verankerd worden in het Europees Semester. Het uitblijven van nationale hervormingen mag niet leiden tot minder middelen en beperkende maatregelen voor regionale en lokale overheden en een disbalans van verantwoordelijkheden. Regio's en gemeenten moeten betrokken zijn – en een integraal onderdeel zijn van – analyses, aanbevelingen en plannen. De ervaringen met het RRF laten zien dat centralisatie zonder lokaal partnerschap leidt tot gemiste kansen. Regio's spelen een cruciale rol in economische planning. Decentrale overheden moeten daarom op een gepaste manier betrokken worden bij de totstandkoming van Nationale en Regionale Partnerschappen, en dit vraagt om een borging (garantie) van de Europese Commissie en het Rijk.

9. Voorwaarden voor succes: vertrouwen in regionaal en lokaal maatwerk

Decentrale overheden mogen niet verantwoordelijk worden gehouden voor beleidsdoelen buiten hun invloed. Resultaatgerichte sturing (performance-based) moet flexibel blijven en afgestemd op lokale realiteit. Het partnerschapsbeginsel moet leidend zijn bij iedere fase van EU-beleid: van ontwerp tot uitvoering en verantwoording.

Conclusie

- » Provincies en gemeenten pleiten gezamenlijk voor een toekomstgericht en veerkrachtig MFK. Alleen met directe betrokkenheid van decentrale overheden, ruimte voor regionale en lokale invulling en toegang tot fondsen kunnen we de ambities van Europa en Nederland waarmaken. Samenwerking in partnerschap is de sleutel tot een succesvol Europa dat in de regio begint.

Interprovinciaal Overleg

Marcel de Jong
Strateeg/Public Affairs
madjong@ipo.nl
+316 52071114

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Kevin Schapendonk
Public Affairs
kevin.schapendonk@vng.nl
+316 28522777